

ایجاد پایداری اکولوژیک و تکنولوژیک در معماری و شهرسازی با رویکرد آموزش آکادمیک

مازیار خاکی^۱، مصطفی جهان بخشیان^۲

^۱ هیات علمی دانشگاه شمال-آمل khaki@shomal.ac.ir

^۲ دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور mostafa_jahanbakhshiyani@yahoo.com

دانشگاه ها و مراکز معتبر علمی با تبیین و توسعه تفکر پایداری در معماری و شهرسازی می توانند در طراحی و ساخت با اهداف معماری پایدار و ساخت و ساز پایدار تولید اندیشه کنند.

دیدگاه های موجود در ارتباط با توسعه پایدار

توسعه پایدار عبارت است از ارائه راه حلی در مقابله الگوهای فانی و کالبدی و اجتماعی و اقتصادی توسعه که بتوانند از بروز مسائلی چون نابودی منابع طبیعی، تخریب سامانه های زیستی (اکوسیستم ها)، آلودگی جهان، تغییر اقلیم، افزایش بی رویه جمعیت، بی عدالتی و پایین آمدن کیفیت زندگی انسانها جلوگیری کند. با توجه به تعریف فوق دو دیدگاه اساسی در دستیابی به یک سیستم اجتماعی، اقتصادی و سیاسی پایدار مطرح است: ۱- پایداری تکنولوژیکی ۲- پایداری اکولوژیکی

پایداری تکنولوژیکی

اعتقاد این گروه بر آن است که دستیابی به توسعه پایدار در تمام زمینه ها در قالب سیستم و مکانیزم حاکم بر عرصه های سیاسی و اجتماعی موجود امکان پذیر است. تغییرات اساسی در سیستم و روشهای موجود نیستند به عقیده این گروه هر مشکلی دارای یک پاسخ و راه حل تکنولوژیکی است و جایی برای ترس و نگرانی وجود ندارد. اما بزرگترین مشکل این نظریه و ایرادی که به آن گرفته می شود این است که به معالجه مشکلات به صورت سطحی و گذارا اکتفا می کند.

پایداری اکولوژیکی (بوم شناختی)

پیروان این گروه معتقدند که ساختار موجود در جوامع امروز ناپایدارند و رسیدن به توسعه پایدار نیازمند یک شیوه و طرز تفکر جدید برای تغییر ساختارهاست یعنی معتقد است که سیستم های سیاسی و اقتصادی جاری باید تغییر ساختار داده شوند. پایداری اکولوژیکی راه حلی را ارائه می دهد که در ابتدا نیازمند تجدیدنظر در ارتباط با کشاورزی، مسکن، انرژی، طراحی شهری، حمل و نقل، اقتصاد، خانواده، منابع مصرفی، جنگلداری، بیابانها و ارزش های اصلی زندگی مان می باشد. ویژگیهای نظریه دوم شامل موارد زیر می باشد: ۱- معتقد به برخورد مشکلات به صورت اساسی و از ریشه است.

چکیده

در چند دهه اخیر رشد جمعیت موجب توسعه ی شهرسازی و معماری و به طبع آن افزایش ساخت و سازها شده است. ساختمان های ناشی از این ساخت و سازها به تنهایی مصرف یک ششم منابع آبی و یک چهارم چوب برداشته شده و دو پنجم سوخت های فسیلی دنیا را در اختیار دارد و در نهایت نیمی از گازهای گلخانه ای دنیا را تولید می کند. ضرورت تدوین این مقاله کاهش آثار مخرب این ساخت و سازها می باشد. این مقاله در ابتدا به چگونگی دستیابی به توسعه پایدار (پایداری تکنولوژیکی، پایداری اکولوژیکی) و اصول طراحی پایدار در زمینه معماری و شهرسازی می پردازد و در ادامه به نقش و چگونگی عملکرد مراکز معتبر تولید علم در تعیین و توسعه تفکر پایداری در معماری خواهد پرداخت.

واژه های کلیدی

توسعه پایدار، طراحی پایدار، پایداری تکنولوژیکی، پایداری اکولوژیکی

مقدمه

شهرها روز به روز گسترده تر می شوند و به تبع آن طبیعت در حال کوچک تر شدن است. روز به روز مرز میان واژگان طبیعی و مصنوعی در حال از بین رفتن و محو شدن است. شاید یک سوء تعبیر در تفسیر این عبارت از کتب آسمانی که: "... و خداوند زمین را به آدم و حوا سپرد." باعث بروز مشکلات کنونی بشریت است. هنگامیکه بشر این عبارت را به معنی مطیع کردن و استثمار کردن تفسیر کرد و سپس آنرا با انقلاب صنعتی خود و کشف سوخت های فسیلی آمیخت بزرگترین فاجعه اکولوژیکی و محیطی به وقوع پیوست. بشریت با ابزار قدرتمند تکنولوژی مسلح گردید. بشر با ابزار تکنولوژی تونلی عمیق و دراز ساخت که از داخل آن به طبیعت نگاه کند به جای آنکه عینکی بسازد که دقیق تر و ریزبین تر با مسائل محیط زندگی خود برخورد کند. امروزه باید چهارچوبی برای تبیین روشها و اهمیت آن در زمینه صرفه جویی در مصرف انرژی و جلوگیری از آلودگی های محیط زیست ارائه کنند که طی آن درواقع این وظیفه هر شخصی است که برای حفظ و ذخیره منابع طبیعی تلاش کند و حداقل امکان انرژی کمتری مصرف کند. که دسترسی به این هدف جز هماهنگی بین تیمهای طراحی و مراکز تولید علم و سازندگان و مصرف کنندگان و احساس مسئولیت بیشتر آنها مقدور نمی باشد.